

Terra Nullius

“Özgür Liberland Cumhuriyeti” Cumhurbaşkanı

Vít Jedlička ile Kısa Bir Söyleşi

Arda Karapınar

Latince “Terra Nullius” kimsenin olmayan topraklar yani hiçbir devlete ait olmayan; hiçbir devletin egemenliği altında bulunmayan topraklar anlamına gelmektedir. Bunun örneklerini Orta Çağ Avrupası’nda görebilmekteyiz.

19. yüzyılın başlarında Birleşik Krallık, Avusturalya’yı terra nullius olarak ilan etmiş ve sahiplenmiştir. Dünya’nın bazı yerlerinde mikro devletler oluşurken başka bir yerlerde devletlerin büyüyüp genişlediklerine şahit olmaktadır. Bu durumda hangi devlet ya da devletlerin genişleme eğilimine girecekleri ve nerelerde yeni ufak devlet ilanları olabileceği konusu günümüzde Ulus devletler önünde sorun olarak durmaktadır.

Avrupa ve Avrupa Birliği politikalarını yakından takip etmeye çalışan Euro Politika dergisi olarak bu sayımızda yeni kurulan Özgür Liberland Cumhuriyeti üzerinden söz konusu soruların cevabını aramaya ve aralamaya çalıştık.

Zira bugün Avrupa’da mikro devlet sistemine geri dönüş taleplerinin her geçen gün arttığına şahit olmaktadır. Avrupa’da Monako, Vatikan, San Marino, Andorra, Lihtenştayn gibi çok küçük, Malta gibi büyükçe olmak üzere altı Birleşmiş Milletler üyesi mikro devlet bulunmaktadır. Ayrıca Manş Denizi’nde bulunan Sealand de tanınmasa da komşu ülkelerin egemenliğine saygısına kazanmış olması sebebiyle bu devletlerle

beraber düşünülebilir.

En son olarak da Liberland, kendini kabul ettirme imkânı bulduğunda mikro devlet sistemine geri dönme ihtimallerine domino etkisi yapmanın önünü açabilecektir. Örneğin Belçika’nın Valon ve Flamanlar arasında bölünmesi ve mikro devletleşme sürecinin tetiklenmesi ihtimalini güçlendirebilecektir.

Resmi adı Özgür Liberland Cumhuriyeti olan bu devlet, Hırvatistan ile Sırbistan arasında bulunmaktadır ve Tuna Nehri’nin kıyısında 7 km² bir alana sahiptir. Liberland ilan edilene kadar söz konusu bölge, Yugoslavya dağıldıktan sonra Hırvatistan ve Sırbistan tarafından aralarındaki sınırın iki taraf tarafından farklı ilan edilmesi neticesinde iki devlet tarafından da sahiplenilmemiş boş bir alandı.

Liberland Cumhurbaşkanı Vít Jedlička ile 10-15 Mart 2016 tarihlerinde İstanbul’da bulunduğu zaman diliminde Euro Politika dergisi adına kısa bir söyleşi yapma imkânı bulduk ve yukarıda kısaca değindiğimiz konuları kendisine sorduk.

Sizce “ulus” ortak bir kültür ve tarihi olan insanlar mıdır?

Bence ulusun daha iyi tanımı hükümetlerine karşı aynı bakış açısını taşıyan topluluktur. ABD’yi kuran insanların ortak kültür paylaştıklarını söylemek çok zor, ama hükümetlerine karşı genel olarak or-

*İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü Lisans Öğrencisi & Pozitif Yaşam Derneği Yönetim Kurulu Üyesi (İnsan Hakları Aktivistisi)

tak bakış açısını taşıyorlardı. Çay Partisi döneminde yüksek vergi ve monarşinin gücünden kurtulmak istediler.

Belirttiğiniz açıdan bakıldığında “Liberland”i hangi ulusa yakın veya benzer görmektesiniz?

Sadece alfabe de değil gerçekte de Lihtenştayn, Liberland’e en çok benzeyen sanırım. Geçen hafta Prens Hans Adam II ile tanıştım ve harika bir görüşmede yaptık. Kendisinin aslında anayasa ve egemenlik ile ilgili Üçüncü Milenyumda Devlet diye bir kitabı var. Lihtenştayn, Hong Kong ile birlikte ekonomik özgürlüğün en yüksek derecede olduğu devletlerden. Aynı zamanda kişi başına en yüksek GSYİH sahibi. Özgürlüğün refah getirmesinin güzel bir örneği...

21.yüzyılda dünyanın bazı yerlerinde özellikle de Avrupa’da “self-determinasyon” talebi, mikro milliyetçiliğin yükselişi ve mikro devlet kurulma eğilimleri olduğu gözlenmekte. Sizce buna Avrupa ve AB hazır mı?

Bence Kripto-anarşizm¹ bundan daha önemli bir trend. Devletlerin geleneksel rolleri artık eskidi, ethereum veya kriptopara gibi merkezci olmayan modern sistemler yerini alıyor. Bu sistemler hükümetin sunduklarından daha iyi olmalarının yanı sıra tamamen şeffaf ve son

derece hızlılar.

Sayın Jedlička, sizce Liberland rüştünü ispatlayabildiği takdirde Avrupa’nın mikro devlet sistemine geri dönme ihtimalini tetikler mi? Örneğin mevcuttaki ayrılma eğiliminde olan Belçika’da Valon ve Flamanlar arasında bölünmenin önünü açarak mikro devletleşme sürecini hızlandırır mı?

Şubat ayındaki Venezuela ziyaretim, Isla Margarita’nın Venezuela’dan ayrılarak devletleşmeli veya devletleşmemeli mi şeklinde kamuoyunda tartışma başlamıştı. Bence ayrılık, daha fazla özgürlük getirdiği sürece sağlıklıdır Fakat üzücü şekilde bazen ayrılıkçı güçler tam tersi için savaşıyorlar: Daha fazla devlet hükümet kontrolü ve baskısı.

Sayın Cumhurbaşkanı; bu kısa söyleşi için Euro Politika dergisi adına teşekkür ediyoruz...

Notlar

1. Kripto-anarşizm, anarşizmin siber boyutta hayata geçirilmesidir. Kripto-anarşistler kendi gizlilik ve politik özgürlüklerini korumak için bilgisayar ağları üzerinden bilgi alıp gönderirken davalarından kaçınmak için kriptografik yazılımlar kullanırlar. [Bkz.<https://en.wikipedia.org/wiki/Crypto-anarchism>]